

Beschouwing gezonde leefomgeving in de Bruidsschat

Omgevingswet

Auteurs:

Hans Jansen (GGD Haaglanden & GGD-werkgroep RO)

Wim van Doorn (GGD GHOR Nederland)

Contactpersoon:

Sarah Pos (Spos@ggdghor.nl)

Samengesteld op 21 mei 2021

1 Introductie

1.1 Achtergrond

In mei 2021 is de eerste versie van het GGD GHOR Nederland werkdocument "Handreiking gezonde leefomgeving in het omgevingsplan" [ref. Van Doorn en Jansen, mei 2021] beschikbaar gekomen. Gebaseerd op de GGD kernwaarden gezonde leefomgeving, is een eerste overzicht gemaakt van mogelijke planregels voor de bescherming en bevordering van gezondheid via de leefomgeving. In de handreiking wordt tevens een introductie gegeven van de set van planregels die het Rijk meegeeft aan gemeenten bij inwerkingtreding van de Omgevingswet: de zogenaamde Bruidsschat.

Om GGD adviseurs te ondersteunen bij hun advisering over het Omgevingsplan en de Bruidsschat in het bijzonder, is deze gezondheidskundige beschouwing gemaakt.

De beschouwing bestaat uit 2 onderdelen:

1. deze notitie met een beknopte beschrijving van de belangrijkste aandachtspunten,
2. [een Excel-sheet met alle Bruidsschat regels](#), voorzien van selectiemogelijkheid op onderwerp en thema, en voorzien van suggesties voor een gezonde leefomgeving (versie mei 2021).

Daarnaast wordt aanbevolen om het rapport van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek [ref. Eringfeld en Kruijsbergen, januari 2021] te lezen op moment dat je met de Bruidsschat aan de slag gaat als GGD-adviseur. Dit rapport geeft een helder beeld van de plaats van de Bruidsschat ten opzichte van het Activiteitenbesluit uit de huidige Wabo en in relatie tot het Besluit Activiteiten Leefomgeving (BaL). Immers, de bruidsschat heeft vooral betrekking op milieubelastende activiteiten die voornamelijk decentrale milieueffecten veroorzaken (nu nog onderdeel van het Activiteiten Besluit Wabo). Het gaat dan vooral over geur, geluid en trillingen, veroorzaakt door activiteiten die niet in het BaL staan, zoals horeca, parkeergarages, kleinschalig houden van dieren en opslag van mest. In het BaL staan vooral milieubelastende activiteiten met verdergaande milieu effecten (zoals IPPC-bedrijven).

De Omgevingswet vraagt van gemeenten om een lokale invulling te geven aan beleid en uitvoering van lokaal hinderbeleid, vooral geluid, geur en trillingen. De Bruidsschat-regels dienen ook tegen dit bredere uitgangspunt beschouwd te worden. De GGD kan een nuttige inbreng hebben in de beleidsformulering op deze onderwerpen vanuit gezondheidskundig perspectief.

1.2 Doel

Doel van deze beschouwing is om GGD-adviseurs handvatten te geven om gemeenten te kunnen adviseren over de Bruidsschatregels in relatie tot gezonde leefomgeving.

1.3 Werkwijze en opzet van de beschouwing

Deze beschouwing is gebaseerd op de [Bruidsschat-versie van het Invoeringsbesluit](#) van maart 2020 en de door de gemeente Nieuwegein opgestelde excel-versie van Bruidsschatregels [Gemeente Nieuwegein, (2020), Bruidsschat in excel-bestand, www.forum.vng.nl].

Daarbij is als volgt te werk gegaan in de periode november 2020 – april 2021:

- De auteurs hebben een voorselectie gemaakt van planregels die mogelijk voor de volksgezondheid van belang kunnen zijn.

-
- Uit deze screening bleek dat 102 van de 271 planregels niet relevant zijn vanuit gezondheidsperspectief.
 - De andere 169 regels zijn ter beoordeling voorgelegd aan de betreffende GGD-kenniswerkgroepen van de Vakgroep Gezondheid en Milieu. Het gaat overigens niet om 169 individuele regels, maar vaak om combinaties van regels (bijv. 3 artikelen met toepassingsbereik + aan te leveren gegevens + inhoudelijke regel).
 - De bevindingen zijn in deze notitie op hoofdlijnen samengevat.
 - De bijbehorende excel-sheet geeft per planregel van de Bruidsschat in hoeverre een regel relevant is voor de gezonde leefomgeving (Kolom C). Daarbij wordt de volgende indeling aangehouden:
 - * NIET RELEVANT:
dit betekent dat de regel voor een gezonde leefomgeving niet specifiek van belang wordt geacht (en voor GGD-advisering), maar uiteraard voor andere redenen wel van belang zal zijn.
 - * OVERNEMEN: dit betekent dat de regel van belang wordt geacht voor de gezonde leefomgeving en het advies aan de gemeente is om deze over te nemen.
 - * WIJZIGEN:
de regel is van belang voor de gezonde leefomgeving, maar een aanpassing is wenselijk. De kolom D "TOELICHTING" geeft daarvoor een suggestie.
 - *BESPREEKPUNT:
de regel heeft raakvlak met gezonde leefomgeving, maar overleg met de gemeente is nodig om tot een goede beoordeling te komen of de regel in de betreffende gemeente actueel is en op welke wijze het doel van de regel gerealiseerd kan worden, via een planregel of op een andere wijze.
 - Op sommige punten bleek nog geen advies geformuleerd te kunnen worden: deze zijn in het rood geschreven, en er loopt nog een actie om tot een beoordeling te komen via de GGD-werkgroep RO.
 - In kolom E is aangegeven welk onderwerp het betreft. Dat maakt het eenvoudig om te selecteren en zoeken.
 - In alle gevallen geldt natuurlijk dat de keuze voor planregels (al dan niet van de Bruidsschat) ter bescherming en bevordering van de volksgezondheid beschouwd dient te worden in de lokale context en in samenhang met ander gemeentelijk beleid. Goed overleg tussen GGD en gemeente is nodig om tot de best passende mix van instrumenten te komen om dat doel te bereiken.
-

2 Beschouwing op hoofdlijnen

In totaal zijn 169 planregels in de Bruidsschat als mogelijk relevant voor de gezondheid beoordeeld. De verdeling naar onderwerp is in onderstaande figuur weergegeven.

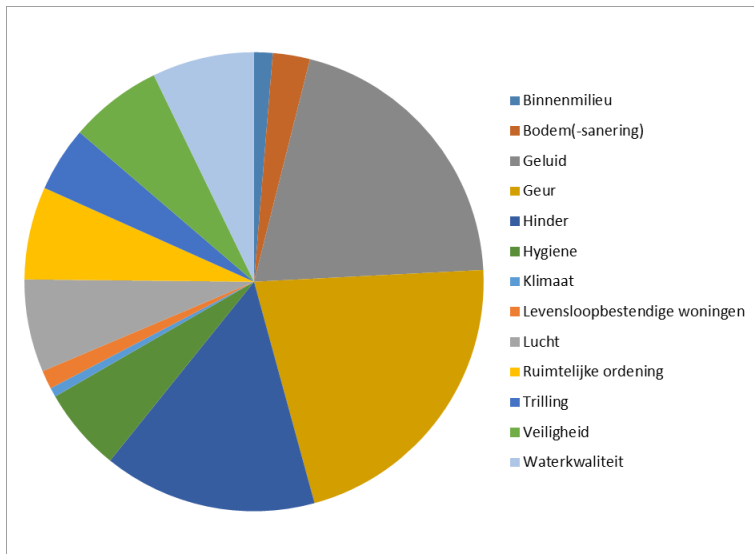

Fig. 2.1 Overzicht procentuele verdeling van gezondheidsrelevante planregels in de Bruidsschat naar gezondheidsaspect

Voor het merendeel van de nader beschouwde 169 regels geldt dat het vanuit gezondheidsperspectief het wenselijk is deze te handhaven.

Het belangrijkste aandachtspunt dat uit deze beschouwing van de Bruidsschat regels naar voren komt is dat met de komst van de Omgevingswet voor de onderwerpen geluid, geur en trillingen een samenhangend gemeentelijk beleid geformuleerd dient te worden, voor zowel kleinere (Bruidsschat) als grotere milieubelastende activiteiten (BaL). Hierin dient ondermeer rekening gehouden te worden met cumulatie, met gewenste kwaliteit (en functie) van het betreffende deelgebied, voor bestaande en toekomstige milieubelastende activiteiten en gevoelige bestemmingen. De beleidskaders op deze onderwerpen zullen bepalend zijn voor de wijze waarop ondermeer via planregels uitvoering wordt gegeven aan deze beleidskaders.

Concreet stellen we voor een aantal regels te bespreken met de gemeente voor eventuele aanpassing (wijzigen of bespreekpunt):

- Een aanzienlijk aantal artikelen gaat over hinder, meestal geur of geluid. Om deze beter toe te kunnen passen, zou het goed zijn om hinder meer te objectiveren en in de regels zelf minder vage woorden te gebruiken (redelijkerwijs, vermoeden, aanvaardbaar, e.d.);
- In enkele artikelen gaat het over tijdelijke situaties. Daar wordt dan een termijn genoemd van 10 jaar. Dat is veel te lang als het gaat om een gezondheidskundig onwenselijke situatie.
- M.b.t. klimaat (mitigatie) is er maar 1 regel. Deze lijkt met alle actuele ontwikkelingen achterhaald (en zou kunnen vervallen), maar het zou goed zijn als gemeenten wél regels hierover opnemen in hun Omgevingsplan.
- M.b.t. veehouderij is het gewenst strengere regels te hanteren voor geurhinder (afstanden, definitie geurgevoelige objecten, reductiepercentages, aan te leveren gegevens). Ook: wat is een aanvaardbaar hinderniveau. Maar deze zullen in het bredere kader van lokaal geurbeleid geformuleerd dienen te worden.

-
- e) Sommige regels zijn heel specifiek gericht op 1 activiteit (bijv. artikel 22.254), terwijl er meer activiteiten zijn die vergelijkbare problemen teweeg brengen. Je zou zo'n regel dan willen handhaven, maar ook verbreden naar meer activiteiten.
 - f) Voor geluid lijken er enkele (vanuit gezondheid ongewenste) versoepelingen in de regels te zitten.

Tegelijkertijd is er nog een aantal vragen over:

- Zijn de zorgplichten die in algemene regels staan voldoende om bepaalde ongewenste situaties te voorkomen, waarvoor nu een specifieke regel in de Bruidsschat staat? Is het handhaafbaar?
- Een aantal regels gaan over trillingen. We missen momenteel het inzicht van wat er op dit onderwerp (buiten de Bruidsschat) geregeld is. Ook bleek het nog niet mogelijk de planregels over GMO's te kunnen beoordelen. Beide onderwerpen zullen via de werkgroep RO nader worden uitgezocht.

3 Referenties

Doorn, W.J. van, en H. Jansen, werkdocument GGD GHOR "Gezonde leefomgeving in het omgevingsplan", versie 2.0, mei 2021

Eringfeld C. en J. Kruijsbergen, Totaalrapport analyse Bruidsschat Milieu OFGV, Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek, januari 2021

Omgevingsdiensten Zuid-Holland, Handreiking bruidsschat 2.0., Nov. 2020

Brandweer Nederland, Handreiking bouwstenen fysieke veiligheid in het omgevingsplan, v1.0, juni 2020.

Zwarte Woud 2
3524 SJ Utrecht
ggdghor.nl

